

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2014. gada 7. maijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Uldis Ķinis, tiesneši Gunārs Kusiņš un Sanita Osipova, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 61/2014) un iesniegumu (reģ. Nr. M-108),

k o n s t a t ē j a:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

- 1) atzīt Satversmes tiesas likuma 20. panta astoto daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 89., 91. pantam, 92. panta pirmajam teikumam un 96. pantam;
- 2) pieņemt noraidījumu tiesnešiem: Uldim Ķinim, Kasparam Balodim un Kristīnei Krūmai nodot pieteikumu izskatīšanas Satversmes tiesas 1. kolēģijai
- 3) uzaicināt Pieteikuma iesniedzēju piedalīties kolēģijas sēdē.

2. Pieteikums nodots izskatīšanai Satversmes tiesas 1. kolēģijai, tāpēc nav nepieciešams izvērtēt 1.2. punktā izteikto lūgumu.

Savukārt tiesnesi Aiju Brantu 1. kolēģijā šobrīd aizstāj tiesnesis Uldis Ķinis (*Satversmes tiesas priekšsēdētāja vietnieka 2014. gada 28. aprīļa rīkojums Nr. 27*), kuram ir pieteikts noraidījums.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 25. panta piekto daļu Satversmes tiesas tiesnešiem nevar pieteikt noraidījumu. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja lūgums ir noraidāms.

3. Satversmes tiesas likuma 20. panta ceturtnā daļa noteic, ka kolēģijas sēdes ir slēgtas. Tajās piedalās tikai attiecīgās kolēģijas locekļi. Ja nepieciešams, kolēģijas locekļi var uzaicināt sēdē piedalīties pieteikuma iesniedzēju, Satversmes tiesas darbiniekus, kā arī citas personas. Minētajā normā noteiktas Satversmes tiesas kolēģijas tiesības nepieciešamības gadījumā pieaicināt personas, kuru viedoklis vai sniegtās liecības ir nozīmīgas pieteikuma izvērtēšanai un attiecīgā lēmuma pieņemšanai.

Izvērtējot lietas faktiskos apstākļus un pieteikumā sniegto argumentāciju, kolēģija atzīst, ka nav nepieciešams pieaicināt un kolēģijas sēdē uz klausīt Pieteikuma iesniedzēju. Tādējādi lūgums piedalīties Satversmes tiesas kolēģijas sēdē ir noraidāms.

4. Apstrīdētā norma noteic, ka Satversmes tiesas kolēģijas lēmums par lietas ierosināšanu vai par atteikšanos ierosināt lietu nav pārsūdzams.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu prasījums izvērtēt likuma normas atbilstību Satversmei ir piekritīgs Satversmes tiesai.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā var iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā.

Pieteikumā norādīts, ka Pieteikuma iesniedzējs 2013. gada 16. septembrī Satversmes tiesā iesniedza pieteikumu par lietas ierosināšanu. Satversmes tiesas 1. kolēģija 2013. gada 16. oktobrī pieņēma lēmumu, ar kuru atteicās ierosināt lietu pēc minētā pieteikuma. Saskaņā ar apstrīdēto normu Satversmes tiesas kolēģijas lēmums nav pārsūdzams. Pieteikumā norādīts uz pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro un ceturto daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja tā ir izmantojusi visus vispārējos tiesību aizsardzības līdzekļus, vai arī, ja šādu līdzekļu personai nav. Turklāt šādas tiesības persona var izmantot sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās vai pamattiesību aizskāruma brīža. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 2. punktā ir noteikts, ka pieteikumā ir jāpierāda, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi, vai arī, ka tādu nav.

No pieteikuma izriet, ka šā lēmuma 5. punktā minētais Satversmes tiesas kolēģijas lēmums ir stājies spēkā 2013. gada 16. oktobrī, un tas nav pārsūdzams. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējam nav citu iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Termins konstitucionālās sūdzības

iesniegšanai skaitāms no apstrīdētās normas piemērošanas brīža. Pieteikums Satversmes tiesas kancelejā saņemts 2014. gada 8. aprīlī.

Līdz ar to iesniegtais pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās un ceturtās daļas, kā arī 19.² panta sestās daļas 2. punkta prasībām.

9. Konstitucionālajai sūdzībai jāatbilst arī pārējām prasībām, kas noteiktas Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā. Lemjot par lietas ierosināšanu, citastarp ir jāizvērtē, vai pieteikumā ir ietverts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību norādītajai augstāka juridiskā spēka tiesību normai.

Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē atzīstama juridiskā argumentācija, kurā pamatota konkrētās apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiskā spēka tiesību normai. Turklāt Pieteikuma iesniedzējam ir jāsniedz pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiskā spēka tiesību normai.

Pieteikumā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts, citētas tiesību normas un tiesu nolēmumu fragmenti, kā arī tiesību zinātnē paustās atziņas, taču nav sniegts juridiskais pamatojums tam, kāpēc un kādā veidā apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 1., 89., 91., 92. un 96. pantam.

9.1. Pieteikumā nav pamatots tas, kādas pamattiesības Pieteikuma iesniedzējam izriet no Satversmes 1. un 89. panta.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkta prasībām.

9.2. Juridiskā pamatojuma ietvaros pieteikuma iesniedzējam, pamatojot attiecīgās apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes normai, ir pienākums norādīt 1) vai apstrīdētajā normā ir ietverts kāds tiesību ierobežojums, 2) vai šis ierobežojums ir noteikts ar likumu un vai tam ir leģitīms mērķis un 3) vai ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2003. gada 27. jūnija sprieduma lietā Nr. 2003-04-01 secinājumu daļas 1.2. punktu un 2012. gada 20. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2011-16-01 9. punktu*).

Satversmes tiesas kolēģija vērš uzmanību arī uz to, ka Satversmes tiesa, izskatot lietas par tiesību uz taisnīgu tiesu ierobežojumu atbilstību Satversmes

92. pantam, ir secinājusi, ka tiesības uz taisnīgu tiesu var ierobežot, ja to prasa svarīgu sabiedrības interešu aizsardzība un tiek ievērots samērīguma princips (*sk. piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 17. maija sprieduma lietā Nr. 2009-93-01 12. punktu*).

Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētā norma citastarp ierobežo Pieteikuma iesniedzēja tiesības uz taisnīgu tiesu, proti, strīda izšķiršanu Satversmes tiesā un Satversmes tiesas kolēģijas lēmuma pārsūdzību. Tomēr pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums apstrīdētās normas neatbilstībai pieteikumā norādītajām Satversmes normām, proti, tam, vai un kāpēc šāds ierobežojums būtu uzskatāms par nesamērīgu.

Argumentējot apstrīdētās tiesību normas neatbilstību samērīguma principam, pieteikuma iesniedzējam jāapsver 1) vai likumdevēja lietotie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai, 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama, tas ir, vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar citiem, indivīda tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem un 3) vai likumdevēja darbība ir samērīga jeb atbilstoša, tas ir, vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto zaudējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2002. gada 19. marta sprieduma lietā Nr. 2001-12-01 secinājumu daļas 3.1. punktu un 2012. gada 20. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2011-16-01 12. punktu*).

Izskatāmajā pieteikumā šāds vai līdzīgs juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 92. un 96. pantam nav ietverts. Tādējādi pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta un 19.² panta sestās daļas 1. punkta prasībām.

9.3. Savukārt, apstrīdot tiesību normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertajam vienlīdzības principam, pieteikumā nepieciešams pamatot:

1) vai un kuras personas (personu grupas) atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos;

2) vai apstrīdētā norma paredz vienādu vai atšķirīgu attieksmi pret šīm personām;

3) vai šādai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis, un vai ir ievērots samērīguma princips.

Turklāt Satversmes tiesa ir uzsvērusi, ka iesniedzot konstitucionālo sūdzību par tiesību normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. pantā ietvertajam vienlīdzības principam, nepieciešams pamatot, ka atšķirīgā attieksme izriet tieši no tiesību normas, nevis no tās piemērošanas (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 30. marta sprieduma lietā Nr. 2010-60-01 16. punktu*).

Pieteikumā nav norādīts, kuras personu grupas atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos, vai apstrīdētā norma pret šīm personu grupām paredz atšķirīgu attieksmi, kā arī tas, kādēļ iespējamajai atšķirīgajai attieksmei nebūtu objektīva un saprātīga pamata.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta un 19.² panta sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

n o l ē m a:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 61/2014).

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 1. kolēģijas priekšsēdētājs

U. Ķinis